

‘Toen wist ik: ik ben een van hen geworden’

was vertrokken. Intussen werd de oogst door wilde dieren opgegeten.

Van Rooijen: ‘Ik zei nooit tegen mensen dat ze fout waren. Ze zagen na verloop van tijd zelf in dat er iets mankeerde aan hun geloof. Ik heb altijd respect gehad voor hun traditie. Toen tijdens een trektocht door de jungle een van de dragers niet verder wilde, omdat we dan een boze geest de weg naar een dorp zouden wijzen, zei ik niet: ‘We lopen toch door.’ Uit eerbied voor zijn overtuiging zijn we niet naar dat dorp gegaan en hebben we een paar uur in het donker door het oerwoud gebanjerd. Dat was wel een offer.’

Hoe voorzichtig Van Rooijen ook optrad, inheemse bewoners die zich tot het katholicisme bekeerden, liepen het gevaar de wrok van hun omgeving over zich af te roepen. Niet zelden werden ze door dorpsgenoten gedwongen de *longhouses*, waarin het gezins- en gemeenschapsleven zich afspeelde, te verlaten en apart te gaan wonen. Voelde hij zich niet bezwaard als hij getuige was van dergelijke repercuussies? Van Rooijen: ‘Ik had bewondering voor de pioniers, ze hebben het niet cadeau gekregen.’

Pijnlijker is de herinnering aan de dag dat een inlander bij Van Rooijen aanklopte om hulp. Omdat de missionaris aan de bezoeker zag dat er iets ernstigs aan de hand was, sloeg hij de traditionele begroeting, die vele minuten in beslag kon nemen, over. ‘Ik dacht: dat ritueel is nu niet nodig. Maar dat bleek een verkeerde inschatting. De man zei niets en liep weg. Later hoorde ik dat zijn vrouw erg ziek was. Gelukkig is zij niet overleden, maar het heeft zeven jaar geduurd voor ik weer welkom was in het dorps huis. De mensen zeiden: zijn hart is niet voor ons, die Father Leopold is niet te vertrouwen. Omdat ik toef dat ik fout had gehandeld, hebben ze mij uiteindelijk vergeven.’ En dan was er de jongen die bij hem langskwam met buikpijn. Van Rooijen wilde hem in zijn Land Rover naar het ziekenhuis brengen, maar de knaap moest daarvoor toestemming vragen aan een familielid, dat ver van huis aan het werk was. Pas na een paar dagen kon de jongen naar het hospitaal worden vervoerd. Daar overleed hij.

Van Rooijen vernam dat hij het had overleefd als hij twee dagen eerder was gebracht. ‘Toen zei de medicijnman tegen de dorpselingen: jullie moeten niet naar die blanke man luisteren. De geest van die jongen gaat mensen ziek maken. Tsja, dan krijg je een duw; het heeft me jaren gekost daar overheen te komen.’

Toen hij tien jaar na het afscheid in de Rotterdamse haven naar Nederland terugkeerde, stonden zijn

moeder en broers hem op te wachten. ‘Mijn moeder duwde de douane opzij om bij me te komen. Toen heb ik goed kunnen maken wat tien jaar daarvoor fout was gegaan. Ik leende een Volkswagen en samen met mijn moeder ben ik in de maanden van het verlof bij familie langsgedaan. Tijdens mijn tweede verlof, zes jaar later, is ze gestorven. Een broer zei: je was er voor papa en je was er voor je moeder. Dat heb ik begrepen als Gods genade.’

In 1993, op 75-jarige leeftijd, kwam Van Rooijen definitief naar Nederland, waar hij pastoor werd in het Limburgse Broekhuizenst. Het waren aangename jaren, hij genoot als hij op zijn fiets naar de pastorie ging en hij voelde zich thuis tussen jonge mensen.

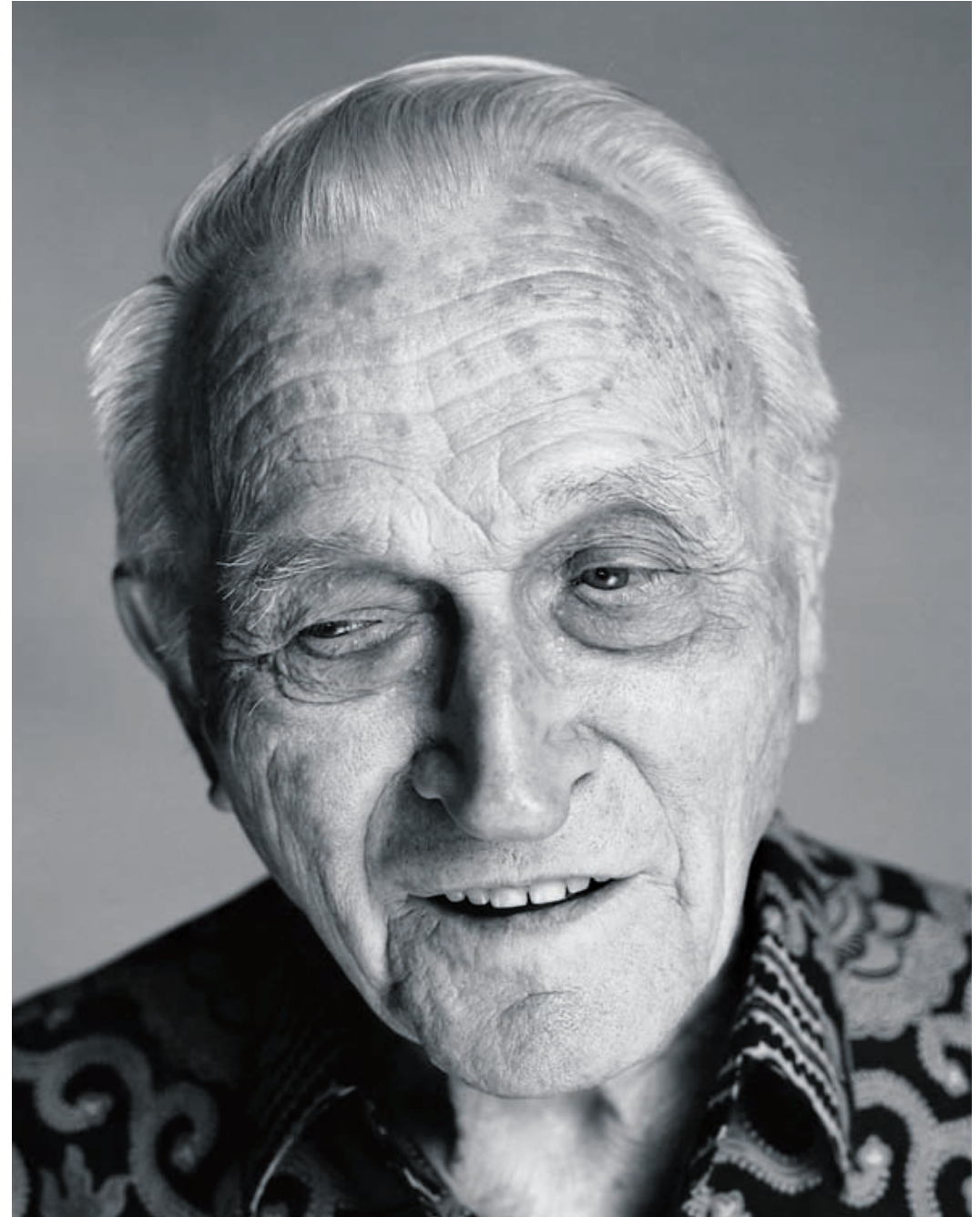
Een hoogtepunt beleefde hij tegen de eeuwwisseling, toen hij een laatste reis maakte naar Borneo. ‘Er stonden tweeduizend mensen in een rij te wachten. Je moest iedereen begroeten; met twee handen, anders zit je hart er niet in. Een vrouw met een kind aan de borst vroeg me: ‘Father Leopold, waarom bent u weggegaan?’ Toen wist ik: ik ben een van hen geworden.’

Zo’n vijf jaar woont hij nu in Missiehuis Vrijland, terugblikkend op een leven dat hij voor een groot deel, in zijn woorden, als ‘rimboesjower’ heeft doorgebracht. Heeft hij zich ooit afgevraagd of zijn keuze voor het priesterschap en de missie de juiste was? Van Rooijen: ‘Je hebt altijd je twijfel. Broers en zussen zijn getrouwd... Toch wil je aan je keuze vasthouden. Ik heb nooit op het punt gestaan uit te treden. Als ik door de modder liep, dacht ik weleens: was ik maar in Nederland gebleven.’

Was het moeilijk om celibatair te leven? ‘Het celibaat heeft mij nooit gehinderd, ik heb ervoor gekozen. Een dorpsheer zei ooit tegen mij: ‘Weet u waarom u zo’n invloed hebt op onze mensen? U wordt geëerd en bent geliefd omdat u ongetrouwd bent en er ook echt naar leeft.’

Van Rooijens dagen verglijden in betrekkelijke rust. In de koffiekamer gaat hij telkens bij iemand anders zitten - ‘Er zijn voor de ander, dat wil ik - en ’s avonds geeft hij de zegen naar de vier windstreken. ‘Dat de mensen die op reis zijn, veilig thuis mogen komen.’ Bij het afscheid pakt hij de uitgestoken hand met beide handen beet. ‘Anders zit je hart er niet in.’ Met een duim drukte hij een kruisje op het voorhoofd. Kort na de ontmoeting komt er een telefoontje: Father Leopold is overleden. Zittend aan tafel, boven zijn opengeslagen bijbel.

MILL HILL
Mill Hill-missionarissen zijn priesters die behoren tot de Congregatie van Sint Jozef, waarvan het moederhuis zich bevindt in Mill Hill, een voorstadje van Londen. Sinds de oprichting in 1866 hebben honderden Nederlandse studenten een opleiding gevolgd aan het St. Joseph's College in Mill Hill. Hun voertaal is Engels; vandaar de aanspreektitel Father. Mill Hill-missionarissen zijn werkzaam over de hele wereld. Missiehuis Vrijland in Oosterbeek is een verzorgingshuis voor missionarissen van Mill Hill en Francaanse missiezusters van St. Jozef in ruste. Nu telt het tehuis ongeveer zestig bewoners. De geportretteerden in deze fotoreportage verblijven allen in Vrijland.

FATHER WILLEM ROETENBERG (89). Werkte als missionaris op Borneo. Daarna was hij actief bij ontwikkelingsorganisaties Gafles in filosofie.